

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců: JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobkyně: **V. T. N., státní příslušnost Vietnam**, neznámého pobytu, zastoupena Mgr. Markem Sedlákem, advokátem v Brně, Příkop 8, proti žalovanému: **Velvyslanectví České republiky v Hanoji**, se sídlem 13 Chu Van An, Hanoj, Vietnam, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

T a k t o:

- I. Postup žalovaného spočívající v tom, že dne 21. 10. 2015 odepřel žalobkyni vstup na Zastupitelský úřad České republiky v Hanoji, byl nezákonným zásahem.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 22.570 Kč k rukám zástupce Mgr. Marka Sedláka, advokáta, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně se včas podanou žalobou dne 20. 11. 2015 domáhala u Městského soudu v Praze ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu, a uváděla, že ve středu dne 21. 10. 2015 na velvyslanectví České republiky v Hanoji, (dále jen „ZÚ Hanoj“), společně se svým zástupcem chtěla podat v odpoledních hodinách žádost o zaměstnaneckou kartu podle § 42g zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále „zákon o pobytu cizinců“), bez registrace v systému VISAPPOINT. Uváděla, že podle výtisku úředních hodin je každou středu od 14:00 do 15:00 hodin otevřeno ZÚ Hanoj pro matriční, legalizační agendu, agendu cestovních dokladů a další konzulární služby, a že považovala zaměstnaneckou kartu za „další konzulární agendu“.

Nicméně vedoucí konzulárního oddělení ZÚ Hanoj paní O. Ch. měla sdělit, že ve středu odpoledne nelze podat žádost o zaměstnaneckou kartu, a že tuto žádost lze podat pouze v pondělí na základě registrace v systému VISAPIPOINT. Rovněž informovala o možnosti podat stížnost, a to z ulice skrze okénko recepce. Žalobkyně poté téhož dne takto podala stížnost na jednání vedoucí konzulárního oddělení a přiložila žádost o zaměstnaneckou kartu. Po převzetí stížnosti a žádosti vrátila pracovnice recepce žalobkyni její cestovní doklad.

Žalobkyně se dovolávala rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. dubna 2015, č. j. 7 Azs 282/2014 – 48, z něhož vyplývá: „Pokud jde o stěžovatelem namítanou nezbytnou registraci v systému VISAPIPOINT, tato není podle Nejvyššího správního soudu podmínkou pro zahájení příslušného správního řízení. Tento systém funguje na principu elektronických úředních hodin a plní pouze funkci organizační. Registrace v tomto systému tudíž není zákonnou podmínkou pro zahájení řízení. Nelze se proto ztotožnit s názorem stěžovatele, že účastnice řízení obešla zákon tím, že bez registrace v systému VISAPIPOINT podala na zastupitelském úřadu žádost prostřednictvím své zákonné zástupkyně, protože tato v tomto systému registrovaná byla. Ostatně s ohledem nezletilost účastnice řízení, tato ani jinak, než prostřednictvím svého zákonného zástupce žádost podat nemohla. Nejvyšší správní soud nemá důvod se za dané situace vyjadřovat otázce, zda podání žádosti s vlastní registrací v systému VISAPIPOINT je či není fakticky možné, a ani k tvrzené nečinnosti zákonné zástupkyně účastnice řízení, která se o registraci účastnice řízení později nepokusila.“

V petitu žalobkyně navrhovala, aby soud žalovanému zakázal, aby pokračoval v porušování práva žalobkyně na osobní podání její žádosti o zaměstnaneckou kartu bez registrace v systému VISAPIPOINT na ZÚ Hanoj, kdykoliv v úředních hodinách ZÚ pro veřejnost. Dále, aby soud žalovanému přikázal, aby umožnil žalobkyni osobně podat žádost o zaměstnaneckou kartu bez registrace v systému VISAPIPOINT, kdykoliv v úředních hodinách ZÚ Hanoj pro veřejnost.

Ministerstvo zahraničních věcí ve svém vyjádření ze dne ze dne 26. 2. 2016 navrhlo žalobu zamítnout jako nedůvodnou. Dále mj. uvedlo, že předchozí registrace v systému VISAPIPOINT za účelem získání termínu k osobnímu podání žádosti o pobytové oprávnění na příslušném ZÚ je v souladu s § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je povinná a nejedná se o alternativu danou žadatelům na zvážení ke splnění či nesplnění, jak v podané žalobě implicitně navrhuje žalobkyně. Dále potom, že řízení o žádosti o vydání zaměstnanecké karty nemohlo být zahájeno rovněž z toho důvodu, že žalobkyně se domáhala přijetí žádosti osobou, která není úřední osobou oprávněnou k provedení takovéhoho úkonu ve smyslu § 15 odst. 2 správního řádu.

Městský soud v Praze nařídil ve věci jednání, které se konalo ve dnech 17. a 24. 5. 2016, při nichž účastníci řízení setrvali na svých dříve písemně vyjádřených stanoviscích.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Městský soud v Praze rozhodoval podle ustanovení § 87 odst. 1 soudního řádu správního na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí, a to v mezích

žalobkyní uplatněných žalobních bodů, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, proto rozsudkem ze dne 24. května 2016, č. j. 8 A 219/2015-53, žalobě vyhověl a zakázal žalovanému, aby pokračoval v porušování práva podat žádost v běžných úředních hodinách. Zároveň mu přikázal, aby žalobkyni umožnil podat žádost osobně a bez registrace v systému VISAPPOINT. Městský soud dospěl k závěru, že jestliže bylo po žalobkyni vyžadováno, aby žádost o zaměstnaneckou kartu podala prostřednictvím registrace v systému VISAPPOINT, ačkoli se tento systém vztahuje na dlouhodobá víza, jedná se ze strany žalovaného o nezákonný zásah. Konstatoval, že zaměstnanecká karta je druhem povolení k dlouhodobému pobytu; možnost stanovit povinnost předběžného sjednání termínu pro podání žádosti v systému VISAPPOINT se však týká pouze žádostí u udělení víza. Nutnost rozlišovat mezi vízem a povolením k dlouhodobému pobytu je přitom zřetelná ze systematiky zákona o pobytu cizinců (§ 169 a § 170), stejně jako z důvodové zprávy k § 170 odst. 2 tohoto zákona.

Nicméně rozsudkem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. května 2017, č. j. 10 Azs 153/2016-52, byl zrušen rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. května 2016, č. j. 8 A 219/2015-53, a věc vrácena tomuto soudu k dalšímu řízení.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu zatížil Městský soud v Praze svůj rozsudek ve věci vadou řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., jednal-li jako se žalovaným s Ministerstvem zahraničních věcí, ačkoli z popisu jednání pracovnice velvyslanectví České republiky v Hanoji, jež mělo být podle žalobního tvrzení nezákonným zásahem, bylo zřejmé, že pokud k takovému jednání vskutku došlo, je přičitatelné tomuto zastupitelskému úřadu, který v dané situaci vykonával svoji pravomoc svěřenou mu zákonem jako správnímu orgánu v materiálním (kompetenčním) smyslu. Toto pochybení městského soudu mohlo mít, a v daném případě i mělo, přes specifický a velmi úzký institucionální vztah mezi Ministerstvem zahraničních věcí a velvyslanectvím České republiky v Hanoji, vliv na zákonnost jeho rozsudku. Jako s účastníkem řízení, který má procesní práva a procesní povinnosti a jemuž může být rozhodnutím o věci samé uložena i povinnost jednat určitým způsobem (např. zdržet se toho, aby žalobkyni bylo bráněno podat žádost o zaměstnaneckou kartu) anebo ve vztahu k němuž může být autoritativně a závazně deklarováno, že se dopustil nezákonnosti, totiž soud jednal s někým, kdo podle pravidel, jimiž se řízení o zásahové žalobě řídí, být jednáno nemělo.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016-52:

I. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 a násl. s. ř. s.), jenž měl spočívat v tom, že pracovník zastupitelského úřadu bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žadatel nebyl pro účely podání žádosti registrován v systému VISAPPOINT přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě daného zastupitelského úřadu za účelem podání žádosti, je žalovaným správním orgánem daný zastupitelský úřad. Místní příslušnost krajského soudu se v takových případech řídí podle sídla Ministerstva zahraničních věcí.

II. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 a násl. s. ř. s.), jenž měl spočívat v tom, že pracovník zastupitelského úřadu bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žadatel nebyl pro účely podání žádosti registrován v systému VISAPPOINT přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě daného zastupitelského úřadu za účelem podání žádosti, může být důvodná i tehdy, jestliže se dotyčnému žadateli podařilo tuto žádost zastupitelskému úřadu podat tak, že se na ni hledí jako na účinně podanou.

Žalobkyně dne 21. 8. 2017 v souladu s bodem 106 rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016-52, označila jako žalovaný správní orgán: Velvyslanectví České republiky v Hanoji, které o této skutečnosti bylo informováno dne 23. 8. 2017. V souladu s citovaným právním názorem rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu a po novém označení žalovaného jedná Městský soud v Praze jako s žalovaným pouze se ZÚ Hanoj.

Městský soud v Praze po zrušení rozsudku ze dne 24. května 2016, č. j. 8 A 219/2015-53, Nejvyšším správním soudem vyzval účastníky podle § 51 odst. 1 soudního řádu, přičemž žádný z účastníků ve stanovené lhůtě nevyjádřil. Dopisem ze dne 14. 9. 2017 bez vyzvání sdělilo Ministerstvo zahraničních věcí, že nesouhlasí, aby ve věci bylo rozhodnuto bez jednání. Nicméně tak učinilo poté, kdy žalobkyně dne 21. 8. 2017 v souladu s bodem 106 rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016-52, označila jako žalovaný správní orgán: Velvyslanectví České republiky v Hanoji, které o této skutečnosti bylo informováno dne 23. 8. 2017. Z uvedených důvodů Městský soud v Praze ve věci rozhodl bez jednání, neboť žalobce a ani žalovaný se k výzvě soudu podle § 51 odst. 1 soudního řádu správního nevyjádřili.

Při jednání dne 17. 5. 2016 zástupce žalobkyně předložil soudu dopis ZÚ Hanoj ze dne 18. 12. 2015, č. j. 1698/2015-HANOI-III, adresovaný zástupci žalobkyně, v němž se mj. uvádí, že stížnost žalobkyně ze dne 21. 10. 2015 nebyla shledána důvodnou a zasílají se zpět originály příloh, které byly ke stížnosti přiloženy.

Dále zástupce žalobkyně předložil soudu vyplněný tiskopis žádosti žalobkyně o zaměstnaneckou kartu s datem 12. 9. 2015, opatřený nečitelnými ručně psanými poznámkami a razítkem O. Ch., jakož i rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajská pobočka pro hl. m. Prahu, ze dne 12. 1. 2015, č. j. ABA-11/2015-za, kterým bylo vydáno pracovní povolení pro žalobkyni pro „Clean Masters, družstvo, se sídlem Praha 1, Kaprova 42/14, na dobu ode dne 1. 2. 2015 do dne 31. 1. 2016.

Dne 19. 5. 2016 zástupce žalobkyně předložil soudu mj. dopis ZÚ Hanoj ze dne 9. 10. 2015, č. j. 1412/2015-HANOI, adresovaný zástupci žalobkyně, v němž se ve věci „L. N. M. Ch. – stanovení termínu podání žádosti o trvalý pobyt podle § 170 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb.“ přímo v první větě uvádí: „*K vaší žádosti o stanovení termínu podání žádosti o trvalý pobyt podle § 170 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. sdělujeme, že dané ustanovení se týká pouze žádostí o dlouhodobá víza.*“

Ministerstvo zahraničních věcí při jednání dne 24. 5. 2016 předložilo telegram in claris – blesk ze dne 13. 2. 2009, č. j. 300993/2009-KKM, obsahující informaci pro ZÚ Hanoj, v níž se mj. uvádí, že „s účinností od 16. 2. 2009 obnovte přijímání žádostí o víza k pobytu nad 90 dnů a žádostí o povolení k dlouhodobému a trvalému pobytu. Přijímání žádostí je podmíněno zprovozněním systému VISAPPOINT, které se předpokládá k uvedenému datu.“

Dále potom telegram in claris ze dne 17. 3. 2009, č. j. 301932/2009-KKM, obsahující informaci pro ZÚ Hanoj, v níž se mj. uvádí, že „návrh smlouvy k vytvoření systému VISAPPOINT byl ústředím schválen pod č. j. 301379/2009-SKO a tedy je možné přistoupit k podpisu smlouvy. Dle návrhu je tedy možné vaším jménem za MZV smlouvu podepsat.“

Podle právní úpravy platné do 14. 8. 2017:

Podle § 42g odst. 1 zákona o pobytu cizinců zaměstnaneckou kartou se rozumí povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, nebo na pracovní pozici, ke které byl udělen souhlas ministerstva podle odstavce 7. Cizince, u kterého je podle zákona o zaměstnanosti vyžadováno povolení k zaměstnání nebo který je uveden v § 98 zákona o zaměstnanosti, opravňuje zaměstnanecká karta k pobytu na území za účelem zaměstnání.

Podle § 42g odst. 5 zákona o pobytu cizinců žádost o vydání zaměstnanecké karty se podává na zastupitelském úřadu. V průběhu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nebo na povolení k dlouhodobému pobytu vydané za jiným účelem může cizinec žádost o vydání zaměstnanecké karty podat ministerstvu.

Podle § 169 odst. 14 zákona o pobytu cizinců žádost o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně. Zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti podle věty první upustit.

Podle § 170 odst. 1 zákona o pobytu cizinců žádost o udělení dlouhodobého víza, s výjimkou diplomatického víza nebo zvláštního víza, a žádost o prodloužení doby platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území je cizinec povinen podat osobně. Zastupitelský úřad nebo ministerstvo může v odůvodněných případech od povinnosti podle předchozí věty upustit.

Podle § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců zastupitelský úřad může stanovit povinnost předem si sjednat termín podání žádosti. Zastupitelský úřad umožní cizinci podání žádosti nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy cizinec o stanovení termínu podání žádosti požádal.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. prosince 2014, č. j. 6 Azs 242/2014 – 41, k dosažení cíle správního řízení nemusí vést toliko jedna jediná procesní cesta a významnou hodnotou, resp. principem dobré správy, promítajícím se též do správně soudního přezkumu, je zásada předvídatelnosti, jež velí setrvat na již „vyjudikovaných“ řešeních, jimž se veřejná správa i její adresáti přizpůsobili. Proto je zpravidla třeba před aktivací rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu (§ 17 soudního řádu správního) upřednostnit procesní řešení [zde zastavení řízení pro zjevnou bezpředmětnost žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu dle § 66 odst. 1 písm. g) správního řádu z roku 2004], jež bylo v minulosti rozsudkem Nejvyššího správního soudu aprobováno, byť dané procesní řešení není nesporné, nejvhodnější, resp. jediné možné, a to zejména je-li s ním spojena výhoda v podobě možnosti přímého soudního přezkumu a ochrany veřejného subjektivního práva žadatele o povolení k dlouhodobému pobytu, jehož žádosti o upuštění od povinnosti osobního podání zastupitelský úřad nevyhověl [§ 169 odst. 14 zákona o pobytu cizinců].

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. srpna 2012, č. j. 8 As 90/2011-62:

I. Žadatel o vízum, jakkoli nemá právní nárok na vstup do České republiky, má právo na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod) při vyřizování žádosti o

takový vstup. Toto právo v sobě zahrnuje především předvídatelné a běžným žadatelem obvykle splnitelné procedurální podmínky podání a vyřízení žádosti, k nimž je nutno počítat i možnost podat žádost v reálném čase a lidsky důstojným způsobem, například bez nutnosti obracet se na neoficiální zprostředkovatele.

II. Není vyloučeno, aby stát zavedl určitá organizační pravidla pro podávání žádostí o víza, například pro efektivní zpracování vyššího počtu žádostí. Tato pravidla však nesmějí (např. svojí neprůhledností, bezdůvodnými průtahy, prostorem pro nekontrolovatelnou libovůli příslušných úředníků či jinými podobnými vlastnostmi) představovat faktickou překážku podávání takových žádostí a nesmějí ani nepřímou působit k tomu, aby odrazovala žadatele od jejich podávání.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. května 2011, č. j. 9 Aps 6/2010 – 106, je-li žádost o udělení víza k pobytu nad 90 dnů spojena s jednoznačným požadavkem na upuštění od jejího osobního podání, je dojitím takové žádosti zastupitelskému úřadu zahájeno řízení o udělení daného víza. Pokud zastupitelský úřad od osobního podání žádosti o udělení víza neupustí, vydá rozhodnutí o zastavení řízení, které podléhá samostatnému přezkumu ve správním soudnictví podle § 64 odst. 1 soudního řádu správního.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. března 2011, č. j. 8 As 1/2011 – 69, povinnost žadatele o vízum podat žádost o vízum k pobytu nad devadesát dnů osobně na zastupitelském úřadu (§ 53 odst. 1 a § 170 odst. 1 zákona o pobytu cizinců) vylučuje možnou aplikaci § 12 správního řádu z roku 2004.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. září 2009, č. j. 9 As 95/2008-45, zamítnutí vstupu na území České republiky v podobě rozhodnutí o neudělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání představuje výkon diskreční moci státu, a pokud v daném případě není cizinci garantovaná soudní ochrana, nelze to považovat za rozporné s čl. 36 odst. 2 Listiny. Cizinci ústavně zaručené právo vstupu a pobytu na území České republiky nesvědčí, a proto samotné neudělení víza nemůže bez dalšího porušit jeho právo na rodinný život.

Městský soud v Praze v inkriminované věci vycházel především z rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016-52, jakož i z citované ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu.

Městský soud v Praze v rozsahu tvrzení obsažených v podané žalobě a při jednání dne 17. a 24. 5. 2016 přihlédl k tomu, že zákon o pobytu cizinců vyžaduje, aby žádost o udělení dlouhodobého víza byla podána u příslušného orgánu, tj. zastupitelského úřadu České republiky v cizině osobně. Současně v ustanovení § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců (*Zastupitelský úřad může stanovit povinnost předem si sjednat termín podání žádosti. Zastupitelský úřad umožní cizinci podání žádosti nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy cizinec o stanovení termínu podání žádosti požádal.*) je zastupitelskému úřadu svěřena možnost stanovit takovým žadatelům povinnost předem si sjednat termín podání žádosti. V aktuální době tedy taková povinnost stanovena byla, a to prostřednictvím registračního systému VISAPoint. Samotná existence a fungování systému VISAPoint podle názoru soudu není tedy v rozporu se zákonem, naopak zmocnění k tomu takovýto systém používat, zákon o pobytu cizinců výslovně stanoví.

Z citovaného právního předpisu jednoznačně vyplývá, že samotné vyžadování povinnosti předběžného sjednání si termínu pro podání žádosti v systému VISAPPOINT zákonu neodporuje, naopak bylo upraveno v jeho mezích.

Současně vzhledem k ustanovení § 42g zákona o pobytu cizinců (*podle § 42g odst. 1 zákona o pobytu cizinců zaměstnaneckou kartou se rozumí povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána*) zastával tento soud dosud názor, že i žádost o tzv. zaměstnaneckou kartu, je třeba podřadit pod režim § 170 zákona o pobytu cizinců, neboť zaměstnaneckou kartou se rozumí povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než 3 měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici, na kterou byla zaměstnanecká karta vydána, nebo ke které byl udělen souhlas ministerstva.

Ustanovení § 42g odst. 1 zákona o pobytu cizinců *expressis verbis* označuje zaměstnaneckou kartou jako povolení k dlouhodobému pobytu opravňující cizince k přechodnému pobytu na území delšímu než tři měsíce a k výkonu zaměstnání na pracovní pozici. Podle výkladu Ministerstva zahraničních věcí obsaženého v jeho vyjádření ze dne 26. 2. 2016 na podání takovéto žádosti potom dopadá režim stanovený v ustanovení § 170, jak odstavec 1, tak i odstavec 2 zákona o pobytu cizinců.

Městský soud v Praze se v tomto ohledu přiklonil k názoru Ministerstva zahraničních věcí, že ustanovení § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců se vztahuje obecně na úplně všechny typy žádosti. Je nesporné, že podle § 169 odst. 14, resp. 16 zákona o pobytu cizinců, žádost o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně, a že zastupitelský úřad může v odůvodněných případech od povinnosti podle věty první upustit. Podle § 170 odst. 2 téhož zákona zastupitelský úřad může stanovit povinnost předem si sjednat termín podání žádosti.

Nicméně v zástupcem žalobkyně soudu dne 19. 5. 2016 předloženém dopisu ZÚ Hanoj ze dne 9. 10. 2015, č. j. 1412/2015-HANOI, *expressis verbis* vedoucí konzulárního oddělení informuje „*K vaší žádosti o stanovení termínu podání žádosti o trvalý pobyt podle § 170 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb. sdělujeme, že dané ustanovení se týká pouze žádostí o dlouhodobá víza.*“ Tato informace poskytovaná potenciálním klientům ve Vietnamu tedy výslovně popírá vyjádření Ministerstva zahraničních věcí.

Žalobkyně namítala, že ustanovení § 170 zákona o pobytu cizinců se týká výlučně žádostí o dlouhodobá víza s výjimkou diplomatického víza, žádosti o prodloužení platnosti víza k pobytu na 90 dnů apod., tedy vízových žádostí, které mají samostatný režim a nevztahuje se na ně část druhá a třetí správního řádu. Odkazovala v této souvislosti na důvodovou zprávu k zákonu o pobytu cizinců, v níž zákonodárce toto rozčlenění měl jasně uvést. Ze skutečnosti, že do ustanovení § 169 odst. 1 zákona o pobytu cizinců týkajícího se délky řízení o jednotlivých typech žádostí o pobyt, bylo pod písm. h) zařazeno i řízení o vydání zaměstnanecké karty, vyvozovala, že se na zaměstnaneckou kartu nemůže vztahovat ustanovení § 170 téhož zákona, v jehož odstavcích 3 až 8 jsou stanoveny lhůty pro vyřízení žádostí o dlouhodobá víza. Městský soud v Praze právě s ohledem na dopis ZÚ Hanoj ze dne 9. 10. 2015, č. j. 1412/2015-HANOI, musel důvodnosti této žalobní námitky přisvědčit, neboť v citovaném dopise je prezentován stejný závěr.

Správnost tohoto závěru byla potvrzena v bodu 74 rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016-52, podle něhož je patrné, že podle zákona o pobytu cizinců se oprávnění pro zastupitelský úřad stanovit cizincům povinnost předem si sjednat termín podání žádosti se vztahuje toliko na podání žádostí o víza, nikoli však na podání žádostí o povolení k pobytu.

Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku od sebe oddělil tyto dva aspekty:

Na jedné straně účinky žádosti "nouzově" podané způsobem, který je obecně vzato nežádoucí, avšak který je jedinou účinnou obranou žadatele před nezákonným jednáním veřejné správy spočívajícím v tom, že mu neposkytne v přiměřené lhůtě možnost podání žádosti postupem zákonem standardně předpokládaným. Zde rozšířený senát konstatuje, že závěry judikatury o tom, že žádost je za takovýchto podmínek podána účinně, jsou v podmínkách dosavadního jednání veřejné správy zcela správné a jsou jediným alespoň v určité míře účinným nástrojem k ochraně práva žadatelů na to, domáhat se stanoveným postupem svého práva u správního orgánu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Dokud veřejná správa svůj přístup zásadně nezmění, není důvodu na nich cokoli měnit.

Dalším aspektem věci je však samotné nezákonné jednání veřejné správy spočívající v řadě dílčích nezákonných postupů. V první řadě je nezákonným zásahem již samotná nemožnost získat v přiměřené době termín pro osobní podání žádosti; pokud vskutku k takovému stavu dochází, a to ať již jakýmkoli konkrétními mechanismy (tj. za využití systému VISAPPOINT tam, kde zákon k jeho užití zastupitelský úřad opravňuje, i použitím jiných způsobů určení termínu pro osobní podání žádosti tam, kde povinnost předem si sjednat termín podání žádosti nelze žadateli uložit), jde nepochybně o nezákonný zásah zastupitelského úřadu do práva žadatelů na to, aby jejich žádost byla v přiměřené lhůtě přijata a posouzena. Na tuto prvotní nezákonnost navazuje podle poznatků plynoucích z jiných obdobných věcí již řešených Nejvyšším správním soudem jednání konkrétních pracovníků, jímž je žadatelům bráněno podat žádost bez předchozí (fakticky podle tvrzení žadatelů nemožné) registrace v systému VISAPPOINT. Tato jednání mohou podle okolností být rovněž nezákonným zásahem, například již jen proto, že u konkrétního pobytového oprávnění nemusí ze zákona plynout povinnost žadatele předem si sjednat termín podání žádosti uložená mu zastupitelským úřadem, anebo proto, že jsou fakticky pokračováním předchozího šikanózního způsobu využití systému VISAPPOINT ve vztahu k žadatelům o ta pobytová oprávnění, u nichž by požadavek předem si sjednat termín podání žádosti byl přípustný.

Městský soud v Praze navazuje na citovanou ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu a konstatuje, že ZÚ Hanoj musí však v každém případě umožnit žadatelům své žádosti v přiměřeném časovém horizontu a lidsky důstojným způsobem podat. Zvolené nástroje však musí být založeny na racionálních a férových pravidlech a umožňovat průběžnou i následnou kontrolu toho, že nejsou zneužívány či používány svévolně.

V inkriminované věci byla shledána žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, jenž měl spočívat v tom, že pracovník ZÚ Hanoj bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žalobkyně nebyla pro účely podání žádosti registrována v systému VISAPPOINT přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě tohoto ZÚ za účelem podání žádosti, důvodnou.

Městský soud v Praze byl při svém rozhodování v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem (§ 110 odst. 3 soudního řádu správního), a proto postupoval podle § 87 odst. 2 soudního řádu správního a určil, že provedený zásah byl nezákonný.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení soud opřel o ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobce měl ve věci plný úspěch. Výši náhrady potom určil podle vyhl. č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a to tak, že 2.000 Kč činily náklady na uhrazení soudního poplatku z žaloby, dále náklady právního zastoupení za pět úkonů právní pomoci podle § 9 odst. 3 a 3.100 Kč, tj. převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, 2 x účast při jednání, vyjádření ke kasační stížnosti, dále 5x režijní paušál podle § 13 odst. 3 a 300 Kč, tedy celkem 22.570 Kč, včetně DPH ve výši 21%.

P o u č e n í:

Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 5. října 2017

**JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu**

Za správnost vyhotovení: J. V.